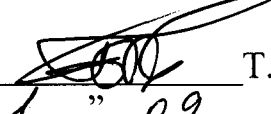

Полтавська державна аграрна академія

Кафедра безпеки життєдіяльності

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри, доцент

" 1 " 09 2017 року Т.Г. Лапенко

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Безпека життєдіяльності та основи охорони праці

спеціальність **201 «Агрономія»**
галузь знань **20 «Аграрні науки та продовольство»**
спеціальність **101 «Екологія»**
галузь знань **10 «Природничі науки»**
освітній ступінь **Бакалавр**
факультет - **Агротехнології та екології**

Полтава
2017/2018 н.р.

Робоча програма навчальної дисципліни «Безпека життєдіяльності та основи
(назва навчальної дисципліни)
охорони праці» для здобувачів вищої освіти
за спеціальністю 201 «Агрономія», 101 «Екологія»

Розробники: Опара Н.М. к.с.-г.н., доцент кафедри БЖД

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри «Безпека життєдіяльності»

Протокол від 1 вересня 2017 року № 1

Схвалено науково-методичною радою спеціальності «Агрономія»

Протокол від «29» 08 2017 р. № 1

Голова _____

(підпис)

Барабани О.В.
(прізвище та ініціали)

Схвалено науково-методичною радою спеціальності «Екологія»

Протокол від «29» 08 2017 р. № 1

Голова _____

(підпис)

Коваленко Н.П.
(прізвище та ініціали)

1. Опис навчальної дисципліни

Елементи характеристики	Денна форма навчання
Загальна кількість годин	90
Кількість кредитів	3
Місце в індивідуальному навчальному плані здобувача вищої освіти (обов'язкова чи вибіркова)	обов'язкова
Рік навчання (курс)	1
Семестр	2
Лекції (годин)	16
Практичні (семінарські) (години)	14
Лабораторні (години)	-
Самостійна робота (години)	60
в т.ч. індивідуальні завдання (вказати вид) (годин)	-
Вид підсумкового контролю	залік

2. Заплановані результати навчання

Мета навчальної дисципліни: набуття студентом компетенцій, знань, умінь і навичок для здійснення професійної діяльності за спеціальністю з урахуванням ризику виникнення техногенних аварій й природних небезпек, які можуть спричинити надзвичайні ситуації та привести до несприятливих наслідків на об'єктах господарювання, а також формування у студентів відповідальності за особисту та колективну безпеку; надання знань, умінь, здатностей (компетенцій) для здійснення ефективної професійної діяльності шляхом забезпечення оптимального управління охороною праці на підприємствах (об'єктах господарської, економічної та науково-освітньої діяльності), формування у студентів відповідальності за особисту та колективну безпеку і усвідомлення необхідності обов'язкового виконання в повному обсязі всіх заходів гарантування безпеки праці на робочих місцях.

Завдання навчальної дисципліни: опанування знаннями, вміннями та навичками вирішувати професійні завдання з обов'язковим урахуванням галузевих вимог щодо забезпечення безпеки персоналу та захисту населення в небезпечних та надзвичайних ситуаціях і формування мотивації щодо посилення особистої відповідальності за забезпечення гарантованого рівня безпеки функціонування об'єктів галузі, матеріальних та культурних цінностей в межах науково-обґрунтованих критеріїв прийнятного ризику; набуття студентами знань, умінь і здатностей (компетенцій) ефективно вирішувати завдання професійної діяльності з обов'язковим урахуванням вимог охорони праці та гарантування збереження життя, здоров'я та працездатності працівників у різних сферах професійної діяльності.

Компетентність:

загальні: здатність до адаптації та дії в новій ситуації; здатність діяти соціально відповідально та свідомо; здатність працювати в команді, використовуючи навички міжособистісної взаємодії; здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

фахові: здатність до оцінки впливу процесів техногенезу на стан навколишнього середовища та виявлення екологічних ризиків, пов'язаних з виробничою діяльністю.

Програмні результати навчання: прогнозувати вплив технологічних процесів та виробництв на навколишнє середовище; усвідомлювати відповідальність за ефективність та наслідки реалізації комплексних природоохоронних заходів; поєднувати навички самостійної та командної роботи задля отримання результату з акцентом на професійну сумлінність та відповідальність за прийняття рішень.

3. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Категорійно-понятійний апарат з безпеки життєдіяльності, таксономія небезпек. Ризик, як кількісна оцінка небезпек.

Тема 2. Природні загрози, характер їхніх проявів та дії на людей, тварин, рослин, об'єкти економіки.

Тема 3. Техногенні небезпеки та їхні наслідки. Типологія аварій на потенційно-небезпечних об'єктах.

Тема 4. Соціально-політичні небезпеки, їхні види та особливості. Соціальні та психологічні чинники ризику. Поведінкові реакції населення у НС.

Тема 5. Застосування ризик-орієнтованого підходу для побудови імовірнісних структурно-логічних моделей виникнення та розвитку НС.

Тема 6. Менеджмент безпеки, правове забезпечення та організаційно-функціональна структура захисту населення та АТО у НС.

Тема 7. Управління силами та засобами ОГ під час НС.

Тема 8. Загальні питання охорони праці. Правові та організаційні основи охорони праці. Державне управління охороною праці, державний нагляд і громадський контроль за охороною праці.

Тема 9. Організація охорони праці на підприємстві.

Тема 10. Навчання з питань охорони праці.

Тема 11. Профілактика травматизму та професійних захворювань.

Тема 12. Основи фізіології та гігієни праці.

Тема 13. Основи виробничої безпеки.

Тема 14. Основи пожежної профілактики на виробничих об'єктах.

4. Структура (тематичний план) навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин				
	денна форма				
	усього	у тому числі			
		л	п	лаб	с.р
Тема 1. Категорійно-понятійний апарат з безпеки життєдіяльності, таксономія небезпек. Ризик, як кількісна оцінка небезпек.	6	2			4
Тема 2. Природні загрози, характер їхніх проявів та дії на людей, тварин, рослин, об'єкти економіки.	6		2		4
Тема 3. Техногенні небезпеки та їхні наслідки. Типологія аварій на потенційно-небезпечних об'єктах.	10		2		8
Тема 4. Соціально-політичні небезпеки, їхні види та особливості. Соціальні та психологічні чинники ризику. Поведінкові реакції населення у НС.	6		2		4
Тема 5. Застосування ризик-орієнтованого підходу для побудови імовірнісних структурно-логічних моделей виникнення та розвитку НС.	2	2			-
Тема 6. Менеджмент безпеки, правове забезпечення та організаційно-функціональна структура захисту населення та АТО у НС.	6	2			4
Тема 7. Управління силами та засобами ОГ під час НС.	6	2			4
Тема 8. Загальні питання охорони праці. Правові та організаційні основи охорони праці. Державне управління охороною праці, державний нагляд і громадський контроль за охороною праці.	10	2	2		6
Тема 9. Організація охорони праці на підприємстві.	6	2			4
Тема 10. Навчання з питань охорони праці.	2		2		-
Тема 11. Профілактика травматизму та професійних захворювань.	2	2			-
Тема 12. Основи фізіології та гігієни праці.	16	2			14
Тема 13. Основи виробничої безпеки.	6		2		4
Тема 14. Основи пожежної профілактики на виробничих об'єктах.	6		2		4
Усього годин	90	16	14		60
ЗАЛІК					

5. Практичні заняття

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
		денна форма
1.	Тема 1. Категорійно-понятійний апарат з безпеки життєдіяльності, таксономія небезпек. Ризик, як кількісна оцінка небезпек.	
2.	Тема 2. Природні загрози, характер їхніх проявів та дії на людей, тварин, рослин, об'єкти економіки Практичне заняття № 1. Тема: «Природні загрози, характер їхніх проявів та дії на людей, тварин, рослин, об'єкти економіки»	2
3.	Тема 3. Техногенні небезпеки та їхні наслідки. Типологія аварій на потенційно-небезпечних об'єктах. Практичне заняття № 2. Тема: «Техногенні небезпеки та їхні наслідки. Типологія аварій на потенційно-небезпечних об'єктах»	2
4.	Тема 4. Соціально-політичні небезпеки, їхні види та особливості. Соціальні та психологічні чинники ризику. Поведінкові реакції населення у НС. Практичне заняття № 3. Тема: «Соціально-політичні небезпеки, їхні види та особливості. Соціальні та психологічні чинники ризику. Поведінкові реакції населення у НС»	2
5.	Тема 5. Застосування ризик-орієнтованого підходу для побудови імовірнісних структурно-логічних моделей виникнення та розвитку НС.	
6.	Тема 6. Менеджмент безпеки, правове забезпечення та організаційно-функціональна структура захисту населення та АТО у НС.	
7.	Тема 7. Управління силами та засобами ОГ'під час НС.	
8.	Тема 8. Загальні питання охорони праці. Правові та організаційні основи охорони праці. Державне управління охороною праці, державний нагляд і громадський контроль за охороною праці Практичне заняття № 4. Тема: «Загальні питання охорони праці. Правові та організаційні основи охорони праці. Державне управління охороною праці, державний нагляд і громадський контроль за охороною праці»	2
9.	Тема 9. Організація охорони праці на підприємстві	
10.	Тема 10. Навчання з питань охорони праці. Практичне заняття № 5. Тема: «Навчання з питань охорони праці»	2
11.	Тема 11. Профілактика травматизму та професійних захворювань	
12.	Тема 12. Основи фізіології та гігієни праці	
13.	Тема 13. Основи виробничої безпеки Практичне заняття № 6. Тема: «Основи виробничої безпеки»	2
14.	Тема 14. Основи пожежної профілактики на виробничих об'єктах Практичне заняття № 7. Тема: «Основи пожежної профілактики на виробничих об'єктах»	2
	Разом	14

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
		денна форма
1.	Тема 1. Категорійно-понятійний апарат з безпеки життєдіяльності, таксономія небезпек. Ризик, як кількісна оцінка небезпек.	4
2.	Тема 2. Природні загрози, характер їхніх проявів та дії на людей, тварин, рослин, об'єкти економіки	4
3.	Тема 3. Техногенні небезпеки та їхні наслідки. Типологія аварій на потенційно-небезпечних об'єктах. Радіаційна безпека. Хімічні небезпеки.	8
4.	Тема 4. Соціально-політичні небезпеки, їхні види та особливості. Соціальні та психологічні чинники ризику. Поведінкові реакції населення у НС.	4
5.	Тема 5. Застосування ризик-орієнтованого підходу для побудови імовірнісних структурно-логічних моделей виникнення та розвитку НС.	-
6.	Тема 6. Менеджмент безпеки. правове забезпечення та організаційно-функціональна структура захисту населення та АТО у НС.	4
7.	Тема 7. Управління силами та засобами ОГ під час НС.	4
8.	Тема 8. Загальні питання хорони праці. Правові та організаційні основи охорони праці. Державне управління охороною праці, державний нагляд і громадський контроль за охороною праці	6
9.	Тема 9. Організація охорони праці на підприємстві	4
10.	Тема 10. Навчання з питань охорони праці.	-
11.	Тема 11. Профілактика травматизму та професійних захворювань	-
12.	Тема 12. Основи фізіології та гігієни праці. Освітлення виробничих приміщень. Вібрація, шум, ультразвук і інфразвук. Електромагнітні поля. Випромінювання радіочастотного і оптичного діапазону. Іонізуючі випромінювання. Санітарно-гігієнічні вимоги до планування і розміщення виробничих і допоміжних приміщень	14
13.	Тема 13. Основи виробничої безпеки. Загальні вимоги безпеки	4
14.	Тема 14. Основи пожежної профілактики на виробничих об'єктах	4
	Разом	60

7. Індивідуальні завдання

Індивідуальні завдання не передбачені.

8. Методи та критерії контролю

Одним із обов'язкових елементів навчального процесу є систематичний поточний контроль засвоєння знань та підсумкова оцінка рівня засвоєння навчального матеріалу і вміння використовувати ці знання на практиці.

Поточний контроль успішності студентів здійснюється за видами навчальної роботи:

- **відвідування лекцій та ведення конспекту (0-2),**

0 балів – не відвідував;

1 бал – відвідував лекцію, не законспектував тему;

2 бали – відвідував лекцію та законспектував тему;

- **написання контрольної роботи (0-5),**

5 балів - нараховується здобувачу вищої освіти, коли він змістовно і вичерпно відповів на поставлені питання і продемонстрував вміння логічного мислення, провів аналіз і оцінку факторів і подій, показав вміння прогнозувати очікувані результати від прийнятих рішень.

4 бали – оцінюються знання здобувача вищої освіти, коли він в основному відповів на всі поставлені запитання, але допустив незначні помилки при відповіді.

3 бали – оцінюються знання здобувача вищої освіти, коли він не повністю розкрив зміст окремих положень чи питань.

2 бали – оцінюються знання здобувача вищої освіти, коли він поверхнево відповів на поставлені запитання, прийняв невірне рішення, не розкрив суті питання.

1 бал – оцінюються знання здобувача вищої освіти, коли він окремі положення трактував не вірно, або не зміг дати відповіді на запитання.

0 балів – оцінюються знання здобувача вищої освіти, коли він не зміг дати відповіді на запитання.

- **відвідування практичних занять та ведення конспекту (0-5):**

Практичне заняття здобувач вищої освіти не відвідав та не представив конспект, може бути оцінене не вище ніж **0 балів**.

Практичне заняття здобувач вищої освіти відвідав, але не представив конспект і не приймав участі в дискусії, може бути оцінене не вище ніж **1 бал**.

Практичне заняття, здобувач вищої освіти відвідав представив конспект в якому не розкрито тему, відсутні відповіді на поставлені питання, допущені грубі помилки у оформленні, здобувач вищої освіти не вірно трактує основні положення, факти, правила, що веде до прийняття хибних рішень, не може бути оцінене вище ніж **2 бали**.

Практичне заняття, здобувач вищої освіти відвідав представив конспект в якому розкрито тему, здобувач вищої освіти приймав участь у дискусії сформулював висновки без необхідного їх обґрунтування не може бути оцінене вище ніж **3 бали**.

Практичне заняття, здобувач вищої освіти відвідав представив конспект в якому розкрито тему, здобувач вищої освіти приймав участь у дискусії проявив

творчій підхід до розгляду питань, зробив висновки та сформулював пропозиції, але вони не є достатньо аргументованими, може бути оцінене на **4 бали**.

Практичне заняття, здобувач вищої освіти відвідав представив конспект в якому розкрито тему, здобувач вищої освіти приймав участь у дискусії проявив творчій підхід до розгляду питань, зробив аргументовано висновки та обґрунтовано пропозиції може бути оцінена на **5 балів**.

виконання завдань самостійної роботи (0-5):

3 бали - нараховується здобувачу вищої освіти коли він представив зошит з самостійної роботи в якому він змістовно і вичерпно відповів на поставлені питання і продемонстрував вміння логічного мислення, провів аналіз і оцінку факторів і подій, показав вміння прогнозувати очікувані результати від прийнятих рішень;

2 бали – оцінюються знання здобувача вищої освіти, коли він представив зошит з самостійної роботи в якому в основному відповів на всі поставлені запитання, але допустив незначні помилки при відповіді;

1 бал - оцінюються знання здобувача вищої освіти, коли він представив зошит з самостійної роботи в якому окремі положення трактував не вірно, або зі значною кількістю недоліків;

0 балів – здобувач вищої освіти не представив зошит із самостійними роботами.

Всі види навчальної роботи містять критерії та шкалу оцінювання, відповідно до Положення про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти ПДАА.

Форма проведення підсумкового контролю згідно робочого та навчального плану – залік.

9. Схема нарахування балів з навчальної дисципліни

Назва теми	Види навчальної роботи студентів						Разом по темі
	відвідування лекцій та ведення конспекту	відвідування практичних занять та ведення конспекту	виконання самостійної роботи	поточна контрольна робота №1	поточна контрольна робота №2	підсум. к.р.(тести)	
Тема 1. Категорійно-понятійний апарат з безпеки життєдіяльності, таксономія небезпек. Ризик, як кількісна оцінка небезпек.	2		3	5		5	5
Тема 2. Природні загрози, характер їхніх проявів та дії на людей, тварин, рослин, об'єкти економіки.		5	3				8
Тема 3. Техногенні небезпеки та їхні наслідки. Типологія аварій на потенційно-небезпечних об'єктах.		5	3				8
Тема 4. Соціально-політичні небезпеки, їхні види та особливості. Соціальні та психологічні чинники ризику. Поведінкові реакції населення у НС.		5	3				8
Тема 5. Застосування ризик-орієнтованого підходу для побудови імовірнісних структурно-логічних моделей виникнення та розвитку НС.	2		-				2
Тема 6. Менеджмент безпеки, правове забезпечення та організаційно-функціональна структура захисту населення та АТО у НС.	2		3			5	5
Тема 7. Управління силами та засобами ОГ під час НС.	2		3				5
Тема 8. Загальні питання охорони праці. Правові та організаційні основи охорони праці. Державне управління охороною праці, державний нагляд і громадський контроль за охороною праці.	2	5	3		5		10
Тема 9. Організація охорони праці на підприємстві.	2		3				5
Тема 10. Навчання з питань охорони праці.		5	-				5
Тема 11. Профілактика травматизму та професійних захворювань.	2		-				2
Тема 12. Основи фізіології та гігієни праці.	2		4				6
Тема 13. Основи виробничої безпеки.		5	3				8
Тема 14. Основи пожежної профілактики на виробничих об'єктах.		5	3				8
Разом	16	35	34	5	5	5	100

10. Рекомендована література

Основна

1. Желібо Є.П. Безпека життєдіяльності: / Є.П.Желібо, В.В.Зацарний. Навч.посібн. - К.: Вид-во ВМУРЛУ, 2005. - 256с.
2. Желібо Є.П. Безпека життєдіяльності: /Є.П.Желібо, Н.М.Заверуха, В.В.Зацарний. Навч.посібн. – К.: Вид-во Каравела, 2001. -315с.
3. Ковжого С.О. Безпека життєдіяльності: /С.О.Ковжого, О.Д.Малько, А.М.Полєжаєв. Навч.посібн. – Харків: Вид-во Право, 2010. - 220с.
4. Скобло Ю.С. Безпека життєдіяльності: / Ю.С.Скобло, Л.М.Тіщенко, В.Г.Цапко: Навч.посібн. – Вінниця: Вид-во Нова книга, 2000. – 361с.
5. Ярошевська В.М. Безпека життєдіяльності: / В.М.Ярошевська. Навч.посібн. – Київ: Вид-во Кондор, 2004. - 560с.
6. Мягченко О.П. Безпека життєдіяльності людини та суспільства: /О.П.Мягченко. навч.посібн. –К.: Вид-во Центр учбової літератури, 2011. -383с.
7. Пістун Л.Г. Безпека життєдіяльності: / Л.Г.Пістун, А.П.Березовецький, А.М.Тубальцев. Навч.посібн. – Львів: Вид-во Каравела, 2003. – 182с.
8. Цапко В.П. Безпека життєдіяльності: / В.П.Цапко. Навч.посібн. - К.: Знання-Прес, 2003. - 395с.
9. Гандзюк М.П. Основи охорони праці: навч.посібн./ М.П.Гандзюк, Є.П.Желібо, М.О.Халімовський. - К.: "Каравела", 2003.- 408с.
10. Жидецький В.Ц. Основи охорони праці: навч.посібн./ В.Ц.Жидецький. - Львів:Укр.академія друкарства, 2006.- 324с.
11. Москальова В.М. Основи охорони праці: підручник / В.М.Москальова -К.: Професіонал, 2005. - 672с.
12. Трахтенберг І.М. Гігієна праці та виробнича санітарія: підручник / І.М.Трахтенберг. -Київ, 1998.- 254с.
13. Федоров М.І. Збірник законодавчих та нормативних актів з охорони праці: навч.посібн /М.І.Федоров, О.М.Костенко, О.У.Дрожчана. - Том 1. Полтава: Інтерграфіка, 2004. -336 с.
14. Федоров М.І. Нормативні акти і документація з охорони праці, що діє у межах підприємства: навч.посібн. / М.І.Федоров, О.М.Костенко, О.У.Дрожчана. - Том 2. Полтава: Інтерграфіка, 2004. - 296 с.
15. Федоров М.І. Охорона праці в галузі: навч.посібн./ М.І.Федоров. - Полтава, ПДАА, 2012. - 136с.
16. Федоров М.І. Охорона праці в галузі АПК: навч.посібн. / М.І.Федоров, Т.Г.Лапенко, О.У.Дрожчана. - Полтава: Інтеграфіка, 2005. - 297с.

Допоміжна

1. Про внесення змін до Закону України "Про охорону праці". - № 191 VII від 12.02.2015 р. // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 1992, № 49
2. Закон України "Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення" № 4004-ХІІ від 24.02.1994 р. // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 1994. – N 27.
3. Закон України "Про об'єкти підвищеної небезпеки" № 2245-III від 18.01.2001 р. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>

4. Закон України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування» №77- VII від 28.12.2014 р.

5. «Порядок проведення розслідування та ведення обліку нещасних випадків, професійних захворювань і аварій на виробництві». – Постанова Кабінету Міністрів України, № 1232 від 30.11.2011 р.

6. Закон України «Про затвердження Загальнодержавної соціальної програми поліпшення стану безпеки, гігієни праці та виробничого середовища на 2014-2018 роки» № 178-VII від 4.04.2013 р. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/178-18>.

7. «Про затвердження Порядку функціонування добровільної пожежної охорони» - Постанова Кабінету Міністрів України, № 564 від 17.07.2013 р.

8. «Про затвердження Інструкції про порядок нарахування і сплати єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування». – Наказ Міністерства фінансів України № 449 від 20.04.2015р.

9. «Про затвердження Правил пожежної безпеки в Україні». – Наказ Міністерства внутрішніх справ України № 1417 від 30.12.2014р.

10. Положення про штаб з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації та Види оперативно-технічної і звітної документації штабу з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації, затверджені наказом МВС України від 26.12.2014 № 1406, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 16.01.2015 за № 47/26492.

11. Закон України „Про державний матеріальний резерв” від 24.01.1997 №51/97-ВР.

12. Порядок фінансування робіт із запобігання та ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій, затверджений постановою КМУ від 04.02.1999 № 140.

13. Порядок використання коштів резервного фонду бюджету, затверджений постановою КМУ від 29.03.2002 № 415.

14. Порядок створення і використання матеріальних резервів для запобігання, ліквідації надзвичайних ситуацій техногенного і природного характеру та їх наслідків, затверджений постановою КМУ від 29.02.2001 № 308.

15. Порядок проведення евакуації у разі загрози виникнення або виникнення надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру, затверджений постановою КМУ від 30.10.2013 № 841.

16. Програма загальної підготовки працівників підприємств, установ та організацій до дій у надзвичайних ситуаціях, затверджена наказом ДСНС України від 06.06.2014 № 310 (у редакції наказу ДСНС України від -8.08.2014 № 458).

17. Порядок класифікації надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру за їх рівнем, затверджений постановою КМУ від 24.03.2004 № 368.

18. Класифікатор надзвичайних ситуацій ДК 019-2010, затверджений наказом Держспоживстандарту України від 11.10.2010 № 457.

19. Методичні рекомендації з питань планування і організації транспортного забезпечення евакуаційних заходів у разі загрози або виникнення надзвичайних ситуацій техногенного, природного характеру та в особливий період, затверджені наказом МНС України від 27.07.2005 №102.

20. Методичні рекомендації щодо планування і порядку проведення евакуації населення (працівників) у разі виникнення надзвичайних ситуацій техногенного,

природного та воєнного характеру, затверджені наказом МНС України від 06.09.2004 №44.

Інформаційні ресурси

Інтернет-ресурси

- <http://www.dnopr.kiev.ua> - Офіційний сайт Державного комітету України з промислової безпеки, охорони праці та гірничого нагляду (Держгірпромнагляду).
- <http://www.mon.gov.ua> - Офіційний сайт Міністерства освіти і науки України.
- <http://www.mns.gov.ua> - Офіційний сайт ДСНС.
- <http://www.social.org.ua> - Офіційний сайт Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань України
- <http://base.safework.ru/safework> - Библиотека безопасного труда МОТ.
- <http://www.nau.ua> - Інформаційно-пошукова правова система «Нормативні акти України (НАУ)».
- <http://www.oxpaha.ru> - ОХРАНА. Интернет-газета о безопасности.
- <http://www.tehdok.ru> - Интернет-проект «Техдок.ру» - ресурс, посвященный вопросам охраны труда и промышленной безопасности.
- <http://www.kodeks-luks.ru> - Нормативные документы в области охраны труда:
- <http://www.gazeta.asot.ru> - Электронная версия газеты «Безопасность Труда и Жизни».
- Офіційне інтернет-представництво Президента України <http://www.president.gov.ua/>.
- Верховна Рада України <http://www.rada.kiev.ua>.
- Кабінет Міністрів України <http://www.kmu.gov.ua/>.
- Міністерство екології та природних ресурсів України <http://www.menr.gov.ua/>.